

Dosarul nr.3r-31/2019

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Gh. Stratulat)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Panov, M. Anton, V. Cotorobai)

DECIZIE

06 februarie 2019

mun.Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție,

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Oleg Sternioală
Tamara Chișca-Doneva
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Pavel Varzari
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea recalculării
indemnizației lunare viagere,

împotriva încheierii din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin
care s-a respins cererea de repunere în termen și s-a restituit cererea de apel depusă
de către Casa Națională de Asigurări Sociale,

c o n s t a t ă :

La 07 martie 2017 Pavel Varzari a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea recalculării
indemnizației lunare viagere în mărime de 80%, începând cu 01 august 2016,
conform salariului mediu realizat pe anul de plată, în conformitate cu art.51 din
Legea privind salarizarea judecătorilor și procurorilor nr.328 din 23 decembrie
2013.

Prin hotărârea din 14 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost
admisă cererea de chemare în judecată depusă de Pavel Varzari împotriva Casei
Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea recalculării indemnizației lunare
viagere.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să recalculeze lui Varzari
Pavel, indemnizația lunară viageră în mărime de 80%, începând cu 01 august 2016,
conform salariului mediu realizat pe anul de plată, în conformitate cu art.5¹ al Legii
nr.328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor.

La 10 octombrie 2018 Casa Națională de Asigurări Sociale, a declarat apel
nemotivat împotriva hotărârii din 14 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul
Centru, solicitând repunerea în termenul de depunere a apelului și casarea hotărârii

instanței de fond cu pronunțarea unei hotărâri noi privind respingerea integrală a acțiunii.

La 05 decembrie 2018 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel motivat împotriva hotărârii din 14 august 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea Casei Naționale de Asigurări Sociale de repunere în termenul legal pentru declararea apelului și s-a restituit părții apelante cererea de apel, ca fiind depusă în afara termenului legal.

La 21 decembrie 2018 Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat recurs împotriva încheierii din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea încheierii contestate ca fiind neîntemeiată, cu restituirea pricinii la rejudecare.

În motivarea recursului a indicat că termenul de declarare a apelului a fost omis din motive întemeiate, dispozitivul hotărârii din 14 august 2018 fiind pronunțat în absența reprezentantului Casei Naționale de Asigurări Sociale, care nici nu a fost citat pentru ședința respectivă. Totodată, Judecătoria Chișinău, sediul Centru în temeiul art.236 alin.4 Cod de procedură civilă și pct.138 din Instrucțiunea referitor la activitatea de evidență și documentare procesuală în judecătoria și curțile de apel era obligată să le expedieze dispozitivul hotărârii din 14 august 2018 în termen de 5 zile. În cazul dat dispozitivul hotărârii a fost recepționat de Casa Națională de Asigurări Sociale abia la 01 octombrie 2018, iar la 10 octombrie 2018 a fost înregistrată cererea de apel nemotivată prin care au solicitat și repunerea în termenul de declarare a apelului.

A menționat că instanța de apel a examinat superficial circumstanțele și motivele invocate în cererea de apel, le-a ignorat în mod arbitrar, din care considerent solicită instanței de recurs să le dea o apreciere obiectivă și mult aspectuală.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Din materialele cauzei rezultă că încheierea instanței de apel a fost pronunțată la 13 decembrie 2018 și expediată participanților la proces la 17 decembrie 2018.

Prin urmare, recursul declarat la 21 decembrie 2018 a fost depus în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Verificând legalitatea încheierii contestate, în limitele indicate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

În conformitate cu art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) Cod de procedură civilă, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

În conformitate cu art. 113 Cod de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Din actele cauzei s-a stabilit că, la 14 august 2018 a fost pronunțat dispozitivul hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru prin care Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată să recalculeze lui Varzari Pavel, indemnizația lunară viageră în mărime de 80%, începînd cu 01 august 2016, conform salariului mediu realizat pe anul de plată, în conformitate cu art.5¹ al Legii nr.328 din 23 decembrie 2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor.

Tot la 14 august 2018 copia dispozitivului hotărîrii a fost expediată în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele cauzei (f.d. 42), cît și s-a publicat actul judecătoresc pe portalul instanțelor judecătorești pentru informarea publică a cetățenilor.

Așa fiind, termenul de declarare a apelului a început să curgă de la 15 august 2018, ziua imediat următoare datei cînd a fost pronunțat dispozitivul hotărârii primei instanțe și a expirat la data de 13 septembrie 2018, aceasta fiind ultima zi de depunere a apelului.

Contrar normelor procedurale enunțate mai sus, cererea de apel împotriva hotărârii primei instanțe a fost depusă de recurent și înregistrată abia la 10 octombrie 2018 (f.d. 43), respectiv cu încălcarea termenului prevăzut de art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Casa Națională de Asigurări Sociale odată cu depunerea apelului împotriva hotărârii primei instanțe nu a prezentat careva probe în confirmarea imposibilității îndeplinirii actului procedural în interiorul termenului prevăzut de lege, limitîndu-se doar la menționarea formală că dispozitivul hotărîrii a fost recepționat de către recurent la data de 01 octombrie 2018, cît și faptul că acesta nu a fost citat și nu a participat în ședințele judiciare.

Potrivit art. 116 alin. (1), (2) și (3) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Astfel, având cunoștință despre examinarea cauzei civile inițiate la cererea lui Pavel Varzari, recurentul urma să întreprindă toate măsurile necesare, după cum sugerează și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Van Harn vs Germany, nr.7557/03 din 11 septembrie 2007), de a-și proteja dreptul de acces la instanță și de a îndeplini actele procedurale în termenii prevăzuți de lege, fapt ignorat de acesta și care în consecință a generat omiterea neîntemeiată a termenului prescris la depunerea apelului or, prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ca urmare a expirării termenului de atac incontestabil ar leza principiul securității raporturilor juridice.

Colegiul menționează că nu poate fi reținut argumentul recurentului, precum că nu a avut posibilitate de a declara apel în termen deoarece a recepționat dispozitivul hotărârii abia la data de 01 octombrie 2018 or, la materialele cauzei este anexată scrisoarea de însoțire, ce confirmă expedierea în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale la data 14 august 2018 a dispozitivului hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 42), pe când recurentul nu a prezentat nici un înscris ce ar confirma recepționarea tardivă a actului judecătoresc.

Totodată, art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, nu condiționează termenul de 30 de zile de declarare a apelului din data aducerii la cunoștință a dispozitivului hotărârii, dar din data pronunțării dispozitivului hotărârii.

Colegiul respinge ca neîntemeiat și argumentul invocat de recurent privind necitarea Casei Naționale de Asigurări Sociale în ședințele de judecată la examinarea cauzei în instanța de fond, cât și pronunțarea hotărârii în absența acestora.

În acest sens, Colegiul reține că Casa Națională de Asigurări Sociale a fost citată legal pentru participarea la examinarea cauzei civile inițiate de Pavel Varzari (f.d. 13, 16, 27, 29), iar potrivit art.102 alin. (4¹) Cod de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Totodată, la 15 mai 2017 reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale, Vadim Glijin a înregistrat referința prin care a solicitat respingerea cererii de chemare în judecată ca nefondată. Totodată, Casa Națională de Asigurări Sociale a solicitat examinarea cauzei în lipsa reprezentantului Casei Naționale de Asigurări Sociale (f.d. 17), drept prevăzut la art. 206 alin. (1) Cod de procedură civilă.

În conformitate cu art. 56 alin. (3) Cod de procedură civilă, participanții la proces sînt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Astfel, Colegiul reține că recurentul în cazul dat nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să invoce încălcarea dreptului de acces la justiție, în condițiile cînd personal nu și-a realizat drepturile garantate de legislația în vigoare or, reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale personal a solicitat examinarea cauzei în lipsă.

Instanța de apel întemeiat a conchis asupra necesității respingerii cerinței de repunere în termen a cererii de apel, în cazul în care nu au fost prezentate motive întemeiate și nici probe pentru repunerea în termen.

Soluția de respingere a cererii de repunere în termen este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil în sensul art. 6 din Convenția

Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și în așa mod ar implica încălcarea principiului securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza Ponomaryov vs Ucraina (03 aprilie 2008), Curtea Europeană a notat că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Reglementări similare au fost statuate de către înalta Curte și în cauzele Ceachir vs Moldova, Popov vs Moldova, Melnic vs Moldova, în care s-a menționat că, prin neaducerea vreunui motiv pentru prelungirea termenului de depunere de către părți a unui act procedural, instanțele judecătorești naționale au încălcat dreptul la un proces echitabil.

Curtea a admis că revine în primul rând instanțelor interne să decidă asupra repunerii în termen de introducere a căii ordinare de atac, dar ele nu se bucură de o marjă de apreciere nelimitată. Instanțele sunt obligate să indice motivele pentru care au acceptat repunerea în termen. În toate cazurile, instanțele interne ar trebui să verifice dacă motivele de repunere în termen ar putea justifica o ingerință în principiul autorității de lucru judecat.

Prin urmare, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a emis încheierea din 13 decembrie 2018, deoarece apelantul nu și-a exercitat fără motive întemeiate drepturile sale procedurale, iar în consecință Curtea de Apel Chișinău a curmat în mod legal orice abuz din partea acestuia.

În susținerea celor relatate, Colegiul consideră necesar a fi reținute și prevederile art. 10 alin. (1)-(3) Cod de procedură civilă, care statuează că, sancțiunile procedurale sînt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură va fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sancțiunile procedurale vizează atît actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cît și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Reieșind din cele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele indicate de recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține încheierea Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Se menține încheierea din 13 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Pavel Varzari împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind obligarea recalculării indemnizației lunare viagere.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Victor Burduh